
Η συμβολή των Ημικρατικών Οργανισμών
της Κύπρου στην κοινωνική, οικονομική και
εδαφική συνοχή: η περίπτωση της Αρχής
Ηλεκτρισμού και της Αρχής Τηλεπικοινωνιών

Ινστιτούτο Εργασίας Κύπρου

Λευκωσία

6 Μαρτίου 2007

Το ερευνητικό έργο

- «Οι ιδιωτικοποιήσεις και οι επιδράσεις τους στην κυπριακή οικονομία: προκλήσεις για τον κρατικό και ημικρατικό τομέα».
 - Ινστιτούτο Εργασίας Κύπρου (ΙΝΕΚ-ΠΕΟ).
 - Ιούλιος 2004 – Ιούλιος 2006.
 - Διαμόρφωση ενός διευρυμένου αναλυτικού πλαισίου που να θέτει τις απαραίτητες βάσεις για την ορθολογική διεξαγωγή του δημοσίου διαλόγου αναφορικά με το μέλλον και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ημικρατικοί οργανισμοί κοινής ωφέλειας με την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε.
-

Το ερευνητικό έργο

- Βαθμός συμβατότητας μεταξύ της:
 - (1) Φιλελευθεροποίησης και υπαγωγής των οργανισμών κοινής ωφέλειας στους κανόνες του ανταγωνισμού
 - (2) Υλοποίησης αναπτυξιακών στόχων που εμπίπτουν στην έννοια του *Γενικού Συμφέροντος* όπως η συμβολή στην κοινωνική, οικονομική και γεωγραφική συνοχή.
-

Το ερευνητικό έργο: 3 ενότητες

- Πρώτη ενότητα - Θεωρητικό πλαίσιο:
 - Εξέταση αποστολών που ιστορικά ανατέθηκαν στις δημόσιες επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας στην Ευρώπη.
 - Εξέταση του νέου θεσμικού και ανταγωνιστικού περιβάλλοντος που διαμορφώνεται σταδιακά στην Ευρωπαϊκή Ένωση με την διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.
 - Επισκόπηση της θεωρητικής βιβλιογραφίας με αντικείμενο (1) τον ρόλο και τα θεμέλια της δημόσιας παρέμβασης στο πεδίο των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας καθώς και (2) σχετικά με τα επιχειρήματα υπέρ των ιδιωτικοποιήσεων και φιλελευθεροποιήσεων.

Το ερευνητικό έργο: 3 ενότητες

- Δεύτερη ενότητα – Εξέταση διεθνούς εμπειρικής βιβλιογραφίας:
 - Η συμβολή των υπηρεσιών και επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας στην κοινωνική, οικονομική και γεωγραφική συνοχή σε διάφορα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Τα αποτελέσματα των φιλελευθεροποιήσεων ως προς την ποιότητα των υπηρεσιών, τις τιμές, την παραγωγικότητα, την απασχόληση, τις επενδύσεις και την E&A στον κλάδο της ηλεκτρικής ενέργειας και στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών.
 - Τα αποτελέσματα των ιδιωτικοποιήσεων στο Ηνωμένο Βασίλειο (1979-1997).
 - 3 μελέτες περίπτωσης: (1) φιλελευθεροποίηση ηλεκτρικής ενέργειας και blackout σε Ευρώπη και Ηνωμένες Πολιτείες, (2) οι επιπτώσεις απελευθέρωσης της αγοράς τηλεπικοινωνιών και η χρηματιστική κρίση του 2001, (3) διαδικασία ιδιωτικοποίησης της γαλλικής δημόσιας επιχείρησης ηλεκτρισμού EDF.

Το ερευνητικό έργο: 3 ενότητες

- Τρίτη ενότητα – Αξιολόγηση των επιδόσεων των ημικρατικών οργανισμών της Κύπρου:
 - Υφιστάμενα εργαλεία και μεθοδολογικά υποδείγματα για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των επιδόσεων των δημόσιων επιχειρήσεων και υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.
 - Ποσοτική ανάλυση: μισθοί, κέρδη, παραγωγικότητα στην ΑΗΚ και στην ΑΤΗΚ.
 - **Αξιολόγηση των αναπτυξιακών επιδόσεων των ημικρατικών οργανισμών.**

Σημασία της έρευνας;

- Προβαλλόμενη υπεροχή της αγοράς ως προς τη δημόσια παρέμβαση με βάση:
 - στην διατύπωση θεωριών με αντικείμενο τις «αποτυχίες του κράτους»,
 - στην διεξαγωγή μελετών με αντικείμενο τα οφέλη των ιδιωτικοποιήσεων και φιλελευθεροποιήσεων σε μικροοικονομικό επίπεδο (κερδοφορία, παραγωγικότητα, οικονομική αποτελεσματικότητα, επενδύσεις, κλπ),
 - στην συστηματική υποβάθμιση των επιδόσεων των δημόσιων επιχειρήσεων σε κοινωνικούς και αναπτυξιακούς όρους.

Η αξιολόγηση των υπηρεσιών και οργανισμών κοινής ωφέλειας της Κύπρου

- Το σύστημα αξιολόγησης συγκροτείται συνολικά από 6-κατηγορίες επιδόσεων και 17 πεδία αξιολόγησης αποσκοπώντας σε μια πολυδιάστατη και διευρυμένη αξιολόγηση των επιδόσεων και του ρόλου των ημικρατικών οργανισμών της Κύπρου.
- Η συγκέντρωση στοιχείων και πληροφοριών στηρίχθηκε:
 - Σειρά συνεντεύξεων με στελέχη των επιμέρους τμημάτων των 2 επιχειρήσεων.
 - Συνεντεύξεις με δημόσιους φορείς και τους κοινωνικούς εταίρους που συμμετέχουν στη δημόσια συζήτηση με αντικείμενο τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας και τους ημικρατικούς οργανισμούς.
 - Ανάλυση εγγράφων και στοιχείων που προσκόμισαν οι επιχειρήσεις.
 - Εξέταση Ετήσιων Εκθέσεων και άλλων εκδόσεων των ημικρατικών οργανισμών.
 - Επισκόπηση καθημερινού κυπριακού τύπου.
 - Αξιοποίηση στοιχείων διαφόρων δημόσιων οργανισμών και άλλων φορέων (ΡΑΕΚ, ΓΕΡΗΕΤ, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, περιβαλλοντικές οργανώσεις, κλπ).
 - Αξιοποίηση στοιχείων της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (Eurostat).
 - Ευρωβαρόμετρα για τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας.

1. Τιμές υπηρεσιών

■ Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου:

- Οι τιμές για τα νοικοκυριά είναι χαμηλότερες από το μέσο όρο της Ε.Ε-15 για την περίοδο 1999-2005 ενώ για το 2006 οι τιμές στην Κύπρο υπερβαίνουν το μέσο όρο της Ε.Ε 15 και Ε.Ε 25 (Eurostat).
- Οι τιμές για τους βιομηχανικούς πελάτες υπερβαίνουν το μέσο όρο της Ε.Ε-15 και Ε.Ε-25 κατά την περίοδο 2000-2006.
- Διαρθρωτικοί παράγοντες όπως τα χαρακτηριστικά του συστήματος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας:
 - η απουσία πρωτογενών πηγών ενέργειας στην Κύπρο είναι υπαίτια για το υψηλό βαθμό εξάρτησης της χώρας στα πετρελαιοειδή,
 - Κύπρος αποτελεί ένα «μικρό απομονωμένο σύστημα» (*small isolated system*).
- Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 262 (Μάιος – Ιούνιος 2006):
- Γενικευμένο αίσθημα ολοκληρωτικής εξάρτησης από εισαγωγές καυσίμων (73%)
- Εθνική ενεργειακή πολιτική οφείλει να διασφαλίσει χαμηλές τιμές (63% / 2^ο θέση).

■ Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου:

- Το κόστος για τοπικές κλήσεις στην Κύπρο είναι το χαμηλότερο στην ΕΕ-25 για την περίοδο 2000-2004. Για το έτος 2004, το κόστος για τοπικές κλήσεις στην Κύπρο ανέρχεται στα 0,20 ευρώ /10' ενώ ο μέσος όρος της ΕΕ-25 ανέρχεται στα 0,37ευρώ/10' (Eurostat).
- Το κόστος για εθνικές κλήσεις στην Κύπρο είναι το χαμηλότερο στην ΕΕ-25 για την περίοδο 2000-2004 Ενώ η μέση τιμή για εθνικές κλήσεις στην Ε.Ε-25 ανέρχεται στα 0,90ευρώ/10' για το έτος 2004, η αντίστοιχη τιμή στην Κύπρο ανέρχεται στα 0,20ευρώ/10'.
- Η εξισορρόπηση των τιμών της ΑΤΗΚ σηματοδοτεί σημαντικές αυξήσεις στα τέλη Σύνδεσης και στις Μηνιαίες Συνδρομές Αναλογικής Τηλεφωνίας (διπλασιασμό και πενταπλασιασμό τιμών αντίστοιχα).

2.1 Καθολική Υπηρεσία, Κοινωνική και Γεωγραφική Συνοχή: Διασύνδεση και παροχή

■ Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου:

- Στο ειδικό *Ευρωβαρόμετρο 219* (Νοέμβριος 2004) για τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, το 98% των Κυπρίων εκτιμά ότι η πρόσβαση στον ηλεκτρισμό αποτελεί «εύκολη υπόθεση» (4^ο θέση στην Ε.Ε-25).
- Η ΑΗΚ, στο πλαίσιο των υποχρεώσεων που προκύπτουν από το νέο ρυθμιστικό και νομικό της περιβάλλον, υλοποιεί συγκεκριμένες δράσεις για την περαιτέρω βελτίωση των επιδόσεων της στο συγκεκριμένο πεδίο.

■ Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου:

- Το 98% των Κυπρίων εκτιμά ότι «η πρόσβαση στις υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας αποτελεί εύκολη υπόθεση» κατατάσσοντας την Κύπρο στην 3ο καλύτερη θέση στην Ε.Ε-25. Όσον αφορά την κινητή τηλεφωνία, το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 92% γεγονός που τοποθετεί την Κύπρο στην 2ο καλύτερη θέση στην Ε.Ε-25.
- Με βάση τα αποτελέσματα της Eurostat, η Κύπρος καταλαμβάνει την 3ο θέση στην Ε.Ε -25 όσον αφορά την πυκνότητα τηλεφωνικών γραμμών σταθερής τηλεφωνίας (γραμμές ανά 100 άτομα) για το έτος 2004.
- Οι επιδόσεις στην κινητή τηλεφωνία για το ίδιο έτος είναι υποδεέστερες απ' ό,τι στην σταθερή: η συγκεκριμένη τάση εκτιμάται ότι έχει εν μέρει αντιστραφεί εφόσον ληφθούν υπόψη τα στοιχεία για την περίοδο 2003-2004 ο ετήσιος αριθμός αύξησης των γραμμών κινητής τηλεφωνίας (+19,2% - 5ο θέση στην ΕΕ.25).
- Υψηλή πληθυσμιακή και γεωγραφική κάλυψη στην κινητή τηλεφωνία (99.98% και 95% αντίστοιχα).

2.2 Καθολική Υπηρεσία, Κοινωνική και Γεωγραφική Συνοχή: Κοινωνική πρόσβαση

■ Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου:

- Ειδική διατίμηση για 21.000 οικογένειες (πολύτεκνοι, κλπ) από 01/05/2006 (μείωση από 25 έως 28% στη τιμή της υπηρεσίας).

■ Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου:

- Μειωμένες διατιμήσεις στη διασύνδεση και στη μηνιαία συνδρομή για τα άτομα από οικονομικά μειονεκτούσες ομάδες.
- Μετάβαση από μια κοινωνική πολιτική για το σύνολο των οικιακών χρηστών σε μια λογική στήριξης ευπαθών κοινωνικών ομάδων.
- Συρρίκνωση του πεδίου εφαρμογής των ημικρατικών οργανισμών ως εργαλείο άσκησης κοινωνικής πολιτικής.

3.1 Ποιότητα υπηρεσιών: Συνέχεια και Ποιότητα της Υπηρεσίας

■ Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου:

- Διασφάλιση ενεργειακής επάρκειας και εγκατεστημένης ισχύος.
- Η ζήτηση ηλεκτρισμού στην Κύπρο παρουσιάζει συνεχή αυξητική ζήτηση λόγω της αύξησης τη θερμοκρασίας και του ποσοστού χρήσης κλιματιστικών (εκτιμήσεις προβλέπουν αύξηση της ζήτησης στα 1000MW το 2008).
- Η λειτουργία τέταρτης μονάδας συνδυαζόμενου κύκλου στον σταθμό Βασιλικού αναμένεται να περιορίσει σημαντικά τον κίνδυνο εμφάνισης διακοπών στην παροχή ηλεκτρισμού κυρίως κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών.
- Η ΑΗΚ έχει υποβάλει στην ΡΑΕΚ αιτήσεις για τη λειτουργία πέμπτης και έκτης μονάδας συνδυαζόμενου κύκλου στον Σταθμό Βασιλικού συνολικής ισχύς 440MW.
- Αν και συνολικά οι άδειες που έχουν παραχωρηθεί (ή που έχουν υποβληθεί) για την παραγωγή ηλεκτρισμού με συμβατικές μονάδες παραγωγής από ιδιωτικές επιχειρήσεις προβλέπουν νέο δυναμικό 520MW, ήτοι το 50% της εγκατεστημένης ισχύος της ΑΗΚ, οι επενδυτικές ανάγκες για την ενεργειακή επάρκεια της νήσου είναι άμεσες και αυξανόμενες και δύσκολα μπορούν να στηριχθούν σε εταιρίες που δεν έχουν ακόμα δραστηριοποιηθεί και που ταυτόχρονα δεν έχουν αποδείξει την αξιοπιστία τους σε μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα.

■ Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου:

- Συνολικά, με βάση τα στοιχεία που ανακοινώθηκαν στην Ετήσια Έκθεση για το έτος 2005 της ΓΕΡΗΕΤ για το χρόνο απόκρισης ανά υπηρεσία κοινής ωφέλειας, για την παροχή για αρχική σύνδεση, για την αναφορά λαθών σε λογαριασμούς και για τη συχνότητα βλαβών, οι επιδόσεις της ΑΤΗΚ τηρούν, στην πλειονότητά τους, τα ποιοτικά κριτήρια που θέτει η αρμόδια ρυθμιστική αρχή.

3.2 Ποιότητα υπηρεσιών: Ασφάλεια

- **Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου:**
- **Ασφάλεια καταναλωτών:** Το 51% του πληθυσμού εκτιμά ότι η παροχή ηλεκτρισμού είναι «πολύ ασφαλής» τοποθετώντας την Κύπρο στην 3ο θέση στην Ε.Ε-25 (Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 219, Νοέμβριος 2004).
- **Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου:**
- **Ασφάλεια Καταναλωτών:** Τα αποτελέσματα για την Κύπρο είναι ιδιαίτερα θεαματικά.
- Οι Κύπριοι πολίτες αισθάνονται περισσότερο ασφαλείς από το σύνολο των πολιτών των κρατών-μελών της Ε.Ε-25 ως προς την χρήση κινητών τηλεφώνων (1ο θέση στην Ε.Ε -25).

3.3 Ποιότητα υπηρεσιών: Προσαρμοστικότητα

■ Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου:

- **Έρευνα και Ανάπτυξη:** Η ερευνητική δραστηριότητα της ΑΗΚ είναι σαφώς περιορισμένη σε σχέση με αντίστοιχες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.
- Η σημασία της Ε&Α για την ΑΗΚ αποτελεί ζήτημα καθοριστικής σημασίας και αυτό για 3 τουλάχιστον λόγους:
- **Πρώτον**, η Κύπρος οφείλει να συμμορφωθεί με τις αποφάσεις του πρωτοκόλλου του Κιότο για μείωση των ρυπών στην ατμόσφαιρα.
- **Δεύτερον**, η ανάπτυξη και υιοθέτηση νέων τεχνολογιών θα συμβάλλει στη σταδιακή απεξάρτηση από τα πετρελαιοειδή προϊόντα (τεχνολογίες συνδυαζόμενου κύκλου, ΑΠΕ, διασπαρμένη παραγωγή και η αποθήκευση υδρογόνου).
- **Τρίτον**, η ΑΗΚ μπορεί να διαδραματίσει πρωταρχικό ρόλο στην ανάπτυξη της Ε&Α στην Κύπρο στο πλαίσιο των στόχων της που έχει θέσει η Στρατηγική της Λισσαβόνας (Ε&Α = 3% ΑΕΠ).
- Η πρόσφατη δυναμική που έχει αποκτήσει η ΑΗΚ σε μια σειρά ευρωπαϊκών και εθνικών ερευνητικών προγραμμάτων (ΙΠΕ-ΕΕ) αποτελεί θετική πρωτοβουλία.

■ Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου:

- **Έρευνα και Ανάπτυξη:** Η ΑΤΗΚ συμμετέχει σε μια σειρά εθνικών και ευρωπαϊκών ερευνητικών προγραμμάτων.
- Περιορισμένη ερευνητική υποδομή και δραστηριότητα που χαρακτηρίζει συνολικά την Κύπρο παρά σε εγγενείς αδυναμίες της ίδιας της επιχείρησης.
- **Νέα προϊόντα και υπηρεσίες:**
- Χαρτοφυλάκιο υπηρεσιών που παρέχει η ΑΤΗΚ ενσωματώνει το μεγαλύτερο φάσμα των σύγχρονων τεχνολογιών και υπηρεσιών.
- Η γκάμα προϊόντων εμπλουτίζεται σε σταθερή βάση.
- Προσαρμογή των υπηρεσιών του οργανισμού στις αυξανόμενες, διαφοροποιημένες και μεταβαλλόμενες ανάγκες του σύγχρονου καταναλωτικού κοινού.
- Διάψευση επιχειρημάτων στην θεωρητική και εμπειρική βιβλιογραφία βάσει των οποίων οι δημόσιες επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας παρουσιάζουν χαμηλή ποιότητα στην εξυπηρέτηση πελατών καθώς και φτωχή γκάμα προϊόντων και υπηρεσιών.

4.1 Αλληλεπίδραση με τους καταναλωτές: Σαφήνεια και διαφάνεια στην παροχή υπηρεσιών και στα συμβόλαια

■ Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου:

- Το Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 219, (Νοέμβριο 2004) καταγράφει υψηλά επίπεδα ικανοποίησης στην Κύπρο όσον αφορά τη διαφάνεια και τους όρους των συμβολαίων.
- Συγκεκριμένα, το 76% των Κυπρίων εκτιμά ότι οι όροι των συμβολαίων είναι δίκαιοι.
- Τα αποτελέσματα αυτά κατατάζουν την Κύπρο στην 5ο θέση στην Ε.Ε-25.

■ Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου:

- **Κινητή τηλεφωνία** (Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 219, Νοέμβριος 2004): Η Κύπρος αποτελεί το κράτος με τα υψηλότερα ποσοστά ικανοποίησης στην Ε.Ε-25 (1ο θέση).
- Αναλυτικότερα, το 85% των ερωτώμενων απαντά ότι οι όροι των συμβολαίων είναι δίκαιοι έναντι 64% που αντιστοιχεί στο μέσο όρο της Ε.Ε-25.
- **Σταθερή τηλεφωνία:** Τα αποτελέσματα για τη σταθερή τηλεφωνία είναι εξίσου θετικά. Η Κύπρος παρουσιάζεται εκ νέου ως το κράτος με τα υψηλότερα επίπεδα ικανοποίησης σχετικά με τους όρους και τη διαφάνεια των συμβολαίων.

4.2 Αλληλεπίδραση με τους καταναλωτές: εξυπηρέτηση πελατών και επιδιόρθωση βλαβών

- **Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου:**
- Τα αποτελέσματα του Ειδικού Ευρωβαρομέτρου 219 (Νοέμβριος 2004) καταγράφουν ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά ικανοποίησης σχετικά με τις υπηρεσίες εξυπηρέτησης πελατών της ΑΗΚ.
Ειδικότερα, σε σύνολο 25 κρατών-μελών, η Κύπρος καταλαμβάνει τη 2ο θέση με ποσοστό ικανοποίησης 93% έναντι 79% που αποτελεί ο κοινοτικός μέσος όρος.
- **Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου:**
- **Κινητή τηλεφωνία:** Η Κύπρος τοποθετείται στη δεύτερη θέση μετά από τη Μάλτα. Συγκεκριμένα, το 44% των Κυπρίων εκτιμά ότι η υπηρεσία εξυπηρέτησης πελατών του παροχέα τους είναι «πάρα πολύ καλή» έναντι 20% των πολιτών στην Ε.Ε-25.
- **Σταθερή τηλεφωνία:** Τα αποτελέσματα τοποθετούν την Κύπρο στην πρώτη θέση με 46% των ερωτώμενων να δηλώνουν ότι η υπηρεσία εξυπηρέτησης πελατών του παροχέα τους είναι πολύ καλή έναντι 18% σε επίπεδο Ε.Ε-25.
- **Προθεσμίες για την επιδιόρθωση βλαβών:** Οι επιδόσεις της ΑΤΗΚ πληρούν τις διαδικασίες και τα χρονικά περιθώρια επιδιόρθωσης βλαβών που θέτει η ΓΕΡΗΕΤ.

4.3 Αλληλεπίδραση με τους καταναλωτές: Ποσοστό ικανοποίησης πελατών

■ Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου:

- Με βάση τα αποτελέσματα του ειδικού Ευρωβαρομέτρου 226, (Ιανουάριος –Φεβρουάριος 2005), το 95% των Κυπρίων δηλώνει ικανοποιημένο από την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας (2 θέση στα 10 νέα κράτη της Ε.Ε).
- Οι Κύπριοι είναι συνολικά ικανοποιημένοι με τις τιμές ηλεκτρικού ρεύματος.

■ Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου:

- **Σχέση τιμής-ποιότητας:** Τα αποτελέσματα για την Κύπρο είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά. Οι Κύπριοι πολίτες δηλώνουν ότι η τιμή που πληρώνουν για κινητό και σταθερό τηλέφωνο είναι δικαιολογημένη σε ποσοστό 80 και 75 τοις εκατό αντίστοιχα. Τα συγκεκριμένα ποσοστά κατατάσσουν την Κύπρο στην **πρώτη** θέση για την κινητή τηλεφωνία και στη **δεύτερη** θέση για τη σταθερή τηλεφωνία στην Ε.Ε-25
- **Συνολική ικανοποίηση:** Ο συγκεκριμένος δείκτης παρουσιάζει αυξημένη σημασία δεδομένου του περιληπτικού του χαρακτήρα (συνοψίζει δηλαδή τα αποτελέσματα από 6 διαφορετικά πεδία αξιολόγησης). Ξεχωρίζουν τα παρακάτω σημαντικά αποτελέσματα:
 - **Κινητή Τηλεφωνία:** Η Κύπρος παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό ικανοποίησης (88%) καθώς και το χαμηλότερο ποσοστό απογοήτευσης (9%) σε σύνολο 25 κρατών μελών της Ε.Ε.
 - **Σταθερή Τηλεφωνία:** Η Κύπρος καταλαμβάνει την πρώτη θέση στη γενική κατάταξη των 25 κρατών μελών της Ε.Ε σχετικά με τη συνολική ικανοποίηση των χρηστών σταθερής τηλεφωνίας. Οι Κύπριοι πολίτες δηλώνουν περισσότερο ικανοποιημένοι (86%) και λιγότερο απογοητευμένοι από κάθε άλλο ευρωπαϊό πολίτη.

5.1 Θετικές και αρνητικές εξωτερικές οικονομίες:

Προστασία Περιβάλλοντος και Αειφόρο Ανάπτυξη

- **Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου:**
- Η αναγκαιότητα για συστηματική και διαφανή επικοινωνία των περιβαλλοντικών επιδόσεων της ΑΗΚ αποτελεί μια ιδιαίτερη σημαντική πρόκληση για την αξιοπιστία του οργανισμού και τη συμβολή του στην αειφόρο ανάπτυξη και στο δημόσιο συμφέρον.
- Η ΑΗΚ ευθύνεται για το 62% των εκπομπών διοξειδίου του θείου στην Κύπρο για το 2003 ενώ συμπεριλαμβάνεται μεταξύ των τριών σημαντικότερων πηγών εκπομπής οξειδίου του αζώτου (25% για το έτος 2003) (Υπουργείο Εργασίας, Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, 2005).
- Μόνο η τρίτη μονάδα του σταθμού στο Βασιλικό τηρεί τις προδιαγραφές σχετικά με τις επιτρεπόμενες τιμές οξειδίων του αζώτου NOx και SO₂ που θέτει η οδηγία 2001/80/EC.
- Οι 3 μονάδες που θα αναπτυχθούν στον παραπάνω σταθμό θα τηρούν τα επιτρεπόμενα όρια.
- Η αξιοποίηση του φυσικού αερίου ως βασικό καύσιμο και η ανάπτυξη των ΑΠΕ αναμένεται να συμβάλει στη δραστική μείωση της ρύπανσης που προκαλεί η παραγωγή ενέργειας στην Κύπρο.

5.2 Θετικές και αρνητικές εξωτερικές οικονομίες: Προστασία Περιβάλλοντος και Αειφόρο Ανάπτυξη

- Αρχή Ηλεκτρισμού: Συμβολή στην ανάπτυξη των ΑΠΕ
- Ήδη από τα αρχές της δεκαετίας του '90, η ΑΗΚ είχε προχωρήσει στην λήψη αποφάσεων για την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) στην Κύπρο (απόφαση διοικητικού συμβουλίου ΑΗΚ τις 18/6/1991).
- Η ένταξη στη Ε.Ε παρέχει αναμφισβήτητα στον οργανισμό νέα κίνητρα και υποχρεώσεις σχετικά με τον συγκεκριμένο στόχο: με βάση την οδηγία 2001/77/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27/9/2001, η ενέργεια που παράγεται από ΑΠΕ οφείλει να αντιστοιχεί στο 22% της συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και αυτό έως το 2010. Για την Κύπρο, η παραγωγή ηλεκτρισμού από ΑΠΕ οφείλει να επιτύχει το ποσοστό των 6% για το 2010.
- Στο πλαίσιο των εν λόγω υποχρεώσεων, η ΑΗΚ σχεδιάζει την εγκατάσταση αιολικού πάρκου συνολικής ισχύος 6MW στην περιοχή Κούρρη ενώ ήδη έχει εγκαταστήσει φωτοβολταϊκό σύστημα ισχύος 86MW στο κτίριο των κεντρικών γραφείων του οργανισμού.

5.3 Θετικές και αρνητικές εξωτερικές οικονομίες: Προστασία Περιβάλλοντος και Αειφόρο Ανάπτυξη

- **Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου:**
- Επιπτώσεις των ηλεκτρομαγνητικών πεδίων ως προς την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον;
- Πολυσύνθετο ζήτημα που βρίσκεται σε εξέλιξη όπως αποδεικνύει η διαδικασία διαβούλευσης που προωθεί η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Με βάση στοιχεία της Ετήσιας Έκθεσης της ΑΤΗΚ για το έτος 2005, έχουν ολοκληρωθεί μετρήσεις των επίπεδων ηλεκτρομαγνητικών πεδίων στο σύνολο των σταθμών βάσης του οργανισμού. Οι συγκεκριμένες μετρήσεις πραγματοποιήθηκαν σε συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο με ικανοποιητικά αποτελέσματα.
- Έκθεση του Επιτρόπου Διοικήσεως (2004) ανέδειξε μια σειρά από προβλήματα σχετικά με τις διαδικασίες εγκατάστασης των σταθμών βάσης κινητής τηλεφωνίας της Αρχής Τηλεπικοινωνιών.
- **Πρώτον**, προβλήματα προκύπτουν σχετικά με την απουσία χωροθετικής πολιτικής που να πλαισιώνει την ανάπτυξη των υποδομών κινητής τηλεφωνίας
- **Δεύτερον**, απουσία διαδικασιών με αντικείμενο την προκαταρκτική εκτίμηση των επιπτώσεων στο ανθρώπινο και φυσικό περιβάλλον που προκύπτουν από τη λειτουργία των υποδομών κινητής τηλεφωνίας.
- **Τρίτον**, η ίδια έκθεση, διαπιστώνει ελλιπή ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τις επιπτώσεις της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας στην ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον.
- Άμεση αντίδραση της Αρχής Τηλεπικοινωνιών:
 - ενημερωτική εκστρατεία που έχει θέσει σε εφαρμογή η ΑΤΗΚ,
 - διαμόρφωση ξεκάθαρης χωροθετικής πολιτικής.
- Ιδιαίτερα θετική πρωτοβουλία αποτελεί η πρόβλεψη Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο ISO14001
- Ολοκληρωμένη και συστηματική διαχείριση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του οργανισμού.

6.1 Θετικές και αρνητικές εξωτερικές οικονομίες: Ποιότητα Εργασίας, Εργασιακές Σχέσεις και Διαχείριση Ανθρώπινων Πόρων

- **Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου:**
- Απασχόληση: Συνολικά, για το έτος 2005, η ΑΗΚ απασχολούσε 2045 άτομα.
- Οι επιδόσεις της ΑΗΚ στο συγκεκριμένο πεδίο αποτελούν ως εκ τούτο βασικό κριτήριο αξιολόγησης των επιδόσεων του οργανισμού.
- Αξιοποίηση στοιχείων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- Όλα οι διαθέσιμοι δείκτες (ποσοστό απεργιακών κινητοποιήσεων, αιτήσεις για μεσολαβήσεις, συχνότητα ατυχημάτων) για τον τομέα «Παροχή Ηλεκτρικού Ρεύματος, Φυσικού Αερίου και Νερού» από το 1999-2005 αναδεικνύουν ιδιαίτερα θετικά αποτελέσματα στο πεδίο των εργασιακών σχέσεων και στις συνθήκες εργασίας.
- Τμήμα ανθρώπινου δυναμικού αναπτύσσει δράσεις για ενίσχυση των εργασιακών δεξιοτήτων με έμφαση στην προώθηση της πολυδεξιότητας.

6.1 Θετικές και αρνητικές εξωτερικές οικονομίες: Ποιότητα Εργασίας, Εργασιακές Σχέσεις και Διαχείριση Ανθρώπινων Πόρων

- **Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου:**
- **Απασχόληση:** Η ΑΤΗΚ απασχολούσε, το έτος 2005, 2485 μόνιμους και 157 έκτατους υπαλλήλους.
- **Εργασιακές Σχέσεις:** Σε γενικές γραμμές, ο ιδιαίτερα χαμηλός αριθμός απεργιών τόσο στην ΑΤΗΚ, αλλά και σε γενικότερες γραμμές, στο σύνολο των οργανισμών κοινής ωφέλειας της Κύπρου, αποτελεί δείγμα θετικού εργασιακού περιβάλλοντος.
- Συμβολή της λειτουργίας των Μικτών Επιτροπών Προσωπικού αποσκοπεί στην διασφάλιση της εργατικής ειρήνης στην επιχείρηση.
- **Η πολιτική ανθρώπινων πόρων** του οργανισμού διακρίνεται σε (3) κατηγορίες δράσεων:
- Παροχές για τους εργαζόμενους:
- Εκπαίδευση Ανθρώπινου Δυναμικού: Η αναγνώριση της σημασίας που αποδίδει ο οργανισμός στη *δια βίου μάθηση* διατυπώνεται τόσο στα επίσημα έγγραφα (π.χ ετήσιες εκθέσεις) όσο και στο πλαίσιο των συνεντεύξεων που πραγματοποιήθηκαν με αρμόδια στελέχη του τμήματος προσωπικού.
- Συμμετοχή Εργαζομένων: Η λειτουργία του Συστήματος Εισήγησης της ΑΤΗΚ αποσκοπεί στην βελτίωση της παραγωγικότητας καθώς και της καινοτομικότητας του οργανισμού διαμέσου της ενεργής συμμετοχής και εξουσιοδότησης του προσωπικού.
- Η λειτουργία του συστήματος θεωρείται ότι αποτελεί αξιόλογο εργαλείο για την βελτίωση των επιπέδων ικανοποίησης μεταξύ των εργαζομένων. Συνολικά, από τον Δεκέμβριο 2004 μέχρι τον Νοέμβριο 2005 κατατέθηκαν 844 εισηγήσεις.
- Με βάση στοιχεία της επιχείρησης, το οικονομικό όφελος των 11 καλύτερων εισηγήσεων για το 2005 υπολογίζεται στις 712,000 κυπριακές λίρες.

6.2 Επίδραση σε άλλες δραστηριότητες

■ Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου:

- Ο σχεδιασμός και συντήρηση του οδικού φωτισμού υλοποιούνται από την ΑΗΚ.
- Με βάση το σχέδιο αγροτικής πολιτικής της ΑΗΚ, ο οργανισμός επιχορηγεί το σχέδιο από τον προϋπολογισμό της.
- **Δημόσια τάξη και εθνική ασφάλεια:**
- Ο Κυπριακός Οργανισμός Διαχείρισης Αποθεμάτων Πετρελαιοειδών (ΚΟΔΑΠ) συνεργάζεται με την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου για τη διατήρηση τμήμα των 169.100 τόνων μαζούτ που αντιστοιχούν στην κατηγορία III των αποθεμάτων.

■ Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου:

- Το συγκεκριμένο πεδίο αφορά στις σχέσεις που συνάπτει ο οργανισμός με άλλες οικονομικές δραστηριότητες και κλάδους.
- Η παρουσία της ΑΤΗΚ στην Έκθεση Προϊόντων και Υπηρεσιών του Παγκύπριου Συνδέσμου Ξενοδόχων εντάσσεται στη συγκεκριμένη λογική, ήτοι στην προώθηση εξειδικευμένων υπηρεσιών και προϊόντων που να στηρίζουν την προσαρμογή του κλάδου στις νέες ανταγωνιστικές και παραγωγικές συνθήκες που προκύπτουν από την ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας.
- Αξιοποίηση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων που προκύπτει από την αξιοποίηση του *e-tourism*
- Η συστηματοποίηση των συγκεκριμένων πρωτοβουλιών καθώς και η επέκτασή τους σε άλλους κλάδους (βιομηχανία τροφίμων, τραπεζικός τομέας, ένδυμα, τυπογραφία και εκδόσεις, υγεία, φαρμακευτική βιομηχανία, κατασκευαστικός τομέας, κλπ) διαμορφώνουν αναμφισβήτητα μια ελπιδοφόρα προοπτική για την ενίσχυση των αναπτυξιακών επιδόσεων του οργανισμού.

6.3 Επίδραση σε άλλες δραστηριότητες: Η συμβολή της Αρχής Ηλεκτρισμού στην Ενεργειακή Πολιτική της Κύπρου

- Η ΑΗΚ αποτελεί κεντρικό φορέα υλοποίησης της ενεργειακής πολιτικής της κυβέρνησης.
- Ταύτιση των αναπτυξιακών στόχων που διατυπώνονται στο Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2004-2006 του Γραφείου Προγραμματισμού με τις στρατηγικές και αναπτυξιακές επιλογές της Αρχής Ηλεκτρισμού.
- Η ραγδαία αύξηση της ενεργειακής ζήτησης, η αδυναμία διασύνδεσης με τα ευρωπαϊκά δίκτυα καθώς και η περιορισμένη αξιοποίηση των ΑΠΕ έθεσαν τη βάση για τη διαμόρφωση και υλοποίηση μιας ενεργειακής πολιτικής που προσανατολίζεται στην σταδιακή απεξάρτηση από τα πετρελαιοειδή με την εισαγωγή υδροποιημένου φυσικού αερίου.
- Η ΑΗΚ, με τις νέες μονάδες συνδυαζόμενου κύκλου που αναπτύσσει στον σταθμό Βασιλικού, αναμένεται να διαδραματίσει πρωταρχικό ρόλο στην αξιοποίηση του φυσικού αερίου και ως εκ τούτου στη μακροπρόθεσμη ενεργειακή πολιτική και επάρκεια της Κύπρου.

6.3 Επίδραση σε άλλες δραστηριότητες: Η συμβολή της Αρχής τηλεπικοινωνιών στην ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας στην Κύπρο

- Η συμβολή της Αρχής Τηλεπικοινωνιών στην προώθηση της Κοινωνίας της Πληροφορίας αποτελεί μια από τις σημαντικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο οργανισμός στο πλαίσιο του νέου κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος που διαμορφώνουν:
 - η διεθνοποίηση των παραγωγικών, χρηματιστικών και εμπορικών δραστηριοτήτων (παγκοσμιοποίηση),
 - η ανάδυση ενός νέου παραγωγικού υποδείγματος ευρύτερα γνωστό ως νέα οικονομία ή οικονομία της γνώσης.
- Τα επίπεδα οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας των σύγχρονων κρατών είναι συνάρτηση της ικανότητάς τους να αξιοποιήσουν στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τις ευκαιρίες που προκύπτουν από την ραγδαία ανάπτυξη των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).

6.3 Επίδραση σε άλλες δραστηριότητες: Η συμβολή της Αρχής τηλεπικοινωνιών στην ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας στην Κύπρο

- **Δράσεις για την προώθηση της κοινωνίας της πληροφορίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο :** Η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία *i2010 – A European Information Society for growth and employment* αποτελεί την πρώτη ολοκληρωμένη ενέργεια που υλοποιείται στο πλαίσιο της αναθεωρημένης ατζέντας της στρατηγικής της Λισσαβόνας.
- Βασικοί πυλώνες της εν λόγω πρωτοβουλίας αποτελούν (1) η αύξηση κατά 80% των ερευνητικών επενδύσεων της Ε.Ε στον τομέα των ΤΠΕ καθώς και (2) τη συμμετοχή όλων των πολιτών στην κοινωνία της πληροφορίας, δηλαδή η καταπολέμηση του «ψηφιακού αποκλεισμού».

6.3 Επίδραση σε άλλες δραστηριότητες: Η συμβολή της Αρχής τηλεπικοινωνιών στην ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας στην Κύπρο

- **Η Κοινωνία της Πληροφορίας στην Κύπρο:**
- Η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία παρέχει μια σειρά από στοιχεία για το βαθμό διείσδυσης της κοινωνίας της πληροφορίας στα επιμέρους κράτη της Ε.Ε. Τα αποτελέσματα για την Κύπρο για το έτος 2005 έχουν ως εξής:
- Μόνο το 40% των επιχειρήσεων με πάνω από 10 εργαζόμενους στην Κύπρο διέθετε σύνδεση στο ευρυζωνικό δίκτυο έναντι 65% στην Ε.Ε-15.
- Μόνο το 4% των νοικοκυριών της Κύπρου διέθετε σύνδεση στο ευρυζωνικό δίκτυο έναντι 25% στην Ε.Ε-15.
- Μόνο το 10,9% των πολιτών στην Κύπρο χρησιμοποιεί το διαδίκτυο για την διεκπεραίωση υποθέσεων με τις δημόσιες αρχές έναντι 22,9% στην Ε.Ε-15.
- **Συστηματική υστέρηση της Κύπρου όσον αφορά το βαθμό διείσδυσης της κοινωνίας της πληροφορίας τόσο σε επίπεδο νοικοκυριών όσο και σε επίπεδο επιχειρήσεων.**

6.3 Επίδραση σε άλλες δραστηριότητες: Η συμβολή της Αρχής τηλεπικοινωνιών στην ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας στην Κύπρο

- **Η συμβολή της ΑΤΗΚ στην Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνία της Πληροφορίας**
- Εθνικοί Στρατηγικοί Στόχοι
- Διαπίστωση: το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Γραφείου Προγραμματισμού για την περίοδο 2004-2006 αναγνώρισε τη συμβολή της Αρχής Τηλεπικοινωνιών στη ανάπτυξη των τηλεπικοινωνιακών υποδομών της Κύπρου. Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά, η «Κύπρος έχει κατορθώσει να αντιμετωπίσει με επιτυχία τις μέχρι σήμερα προκλήσεις στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και έχει καταστεί ένα από τα σημαντικότερα κέντρα παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και διευκολύνσεων στην περιοχή της Μέσης Ανατολής».
- Το εθνικό πλαίσιο αναφοράς για την πολιτική συνοχής 2007-2013 του ίδιου φορέα διακρίνει μια σειρά από προτεραιότητες όσον αφορά το πεδίο της κοινωνίας της πληροφορίας:
- Ενθάρρυνση της παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών, με ιδιαίτερη έμφαση στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση (e-government), στην ηλεκτρονική υγεία (e-health) όπως και στο ηλεκτρονικό επιχειρείν (e-business).
- Επέκταση των ευρυζωνικών δικτύων και την προώθηση της «ψηφιακής σύγκλισης».
- Δινητικό ρόλο της ΑΤΗΚ ως κύριο μεταδότη της επιτυχούς ενσωμάτωσης της Κύπρου στο αναδυόμενο ανταγωνιστικό, παραγωγικό και κοινωνικό περιβάλλον που διαμορφώνουν η οικονομία της γνώσης και η κοινωνία της πληροφορίας.

Συμπεράσματα: «προφίλ» των 2 ημικρατικών οργανισμών:

- **Υψηλή κοινωνικοοικονομική και αναπτυξιακή προστιθέμενη αξία:**
 - Πολιτική τιμών & Καθολική υπηρεσία.
 - Εξυπηρέτηση πελατών.
 - Μέριμνα για την ενεργειακή επάρκεια και την αξιοπιστία του συστήματος ηλεκτροδότησης.
 - Παρακολούθηση και προώθηση των σύγχρονων Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας.
 - Συνθήκες εργασίας, εργασιακές σχέσεις και διαχείριση ανθρωπίνων πόρων.
 - Δημόσιο Συμφέρον.
- **Προοπτικές:**
 - Δυνητική συμβολή στην προσαρμογή στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον:
 1. Επέκταση της Καθολικής Υπηρεσίας από μια βασική δέσμη υπηρεσιών τηλεφωνίας σε μια δέσμη βασικών διαδικτυακών υπηρεσιών με στόχο τη ψηφιακή σύγκλιση.
 2. Εντατικοποίηση Έρευνας και Ανάπτυξης.
 3. Καθολική υπαγωγή δραστηριοτήτων στην έννοια της Αειφόρου Ανάπτυξης.
 4. Εκπαίδευση ανθρώπινου δυναμικού και προώθηση της Δια Βίου Μάθησης.
 5. Προώθηση της Εργασιακής Ποικιλομορφίας και της Ισότητας των Φύλων.

Συμπεράσματα

- **Καταγεγραμμένες αναπτυξιακές ανάγκες από ευρωπαϊκούς και κυπριακούς φορείς.**
- 21^ο αιώνας σηματοδοτεί την ανανέωση της αναπτυξιακής αποστολής των ημικρατικών οργανισμών κοινής ωφέλειας.
- Τηλεπικοινωνίες: μετάβαση από την καθολική υπηρεσία στην σταθερή τηλεφωνία στην «ψηφιακή ενσωμάτωση» του πληθυσμού και στην αξιοποίηση των ΤΠΕ για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και την ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας.
- Ηλεκτρική ενέργεια: μετάβαση από την αξιόπιστη ηλεκτροδότηση των κρατών στην απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα, στη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης ενεργειακής επάρκειας και στην ενεργή προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης.
- Φιλελευθεροποίηση: υλοποίηση των συγκεκριμένων στόχων ή αποπροσανατολισμός των αναπτυξιακών επιλογών και σχεδίων των ημικρατικών οργανισμών;
- Εμπειρία της φιλελευθεροποίησης σε άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε καταγράφει σημαντικά αναπτυξιακά κενά και κινδύνους (ολιγοπώλια, «λευκές περιοχές», blackout, περιβαλλοντικές επιδόσεις, κλπ)
- Σε τι βαθμό η «ανάπτυξη του ανταγωνισμού για τη χάρη του ανταγωνισμού» (1) με βάση ένα ιδεατό θεωρητικό πρότυπο, (2) σε ένα μικρό και απομονωμένο παραγωγικό σύστημα (3) σε στρατηγικές και ιδιόμορφες δραστηριότητες της οικονομίας (δίκτυα τηλεπικοινωνιών και ενέργειας) αποτελεί μια ρεαλιστική και αποτελεσματική πολιτική για το δημόσιο συμφέρον;
- Ηθική νομιμότητα και χρησιμότητα προτάσεων διεθνών οργανισμών (ΔΝΤ) για ιδιωτικοποιήσεις;
- Δογματικές «μαγικές συνταγές» χωρίς γνώση της πραγματικότητας και των αναγκών των τοπικών κοινωνιών.
- Από συμβατική υποχρέωση, που προέκυψε στο πλαίσιο της ένταξης στην Ε.Ε στη διαμόρφωση μιας νέας και κοινωνικά ισόρροπης μακροπρόθεσμης αναπτυξιακής πορείας με άξονα την αξιοποίηση των σημαντικών άυλων και υλικών υποδομών των ημικρατικών οργανισμών με απώτερο στόχο την ομαλή προσαρμογή της Κύπρου στο νέο κοινωνικό και ανταγωνιστικό περιβάλλον που διαμορφώνουν οι έννοιες της *κοινωνίας της πληροφορίας*, της *οικονομίας της γνώσης*, της *δια βίου μάθησης* και της *αειφόρου ανάπτυξης*.
- Συνολικά, η σημασία των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας για την ικανότητα άσκησης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Πολίτη οφείλει να τροφοδοτήσει την ευρύτερη συζήτηση για τις σχέσεις μεταξύ κράτους, κοινωνίας και οικονομίας στον 21ο αιώνα με στόχο τη διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος.